

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

§. 4. Geographica Samnitium omnium descriptio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

ignominia testes, quam postea tamen iidem Rom. Samnitum sanguine eluerunt, dedecore obruerunt: ait idem Florus cap. 16. lib. 1. ornatos fuisse armis aureis & argenteis, & veste discolori usque ad ambitum. Quid fecerint in bello Sociali diximus in Marfis. Cætera ex Liuiο reperes.

FINES. *Ab Occidente* separantur à Campanis Vulturno Fl. à *Septentrione* à Pelignis Fl. Sagro; *ab Oriente* à Frentanis & Apulis; à *Meridie* Hirpinis, & Campanis.

NVM. 8. *De Hirpinis.*

NOMEN & ORIGO. Consanguinei Samnitum fuere Hirpini, atque adeo pars: quare Strabo lib. 5. καὶ οὗτοι Σαμνίται; additque accepisse nomen à Lupo Coloniae ductore, quia Samnites Λύκον, ἱρπῶν appellat. Prima eorum mentio fit apud Polybium & Liuium in historiâ belli secundi Punici, tumque defecisse dicuntur ad Pœnos, cum antea in bello Samnitico nusquam nominati reperiantur.

FINES. *Ab Occidente* Sabato Sabato Fl. separantur à Samnitibus, itemque ab eius fonte montibus procurrētibus à Campanis disiunguntur; à *Meridie* alio montium tractu à Picentinis; à *Septentrione* iugis Apennini à Samnitibus; denique *ab Oriente* Apulis sunt contermini.

§. 4. *Geographica Samnitum omnium descriptio.*

NVM. 1. *Picentes, seu Picenum, hodie parties de la Marche d'Ancone, & de l'Abruzzo Vltérieure.*

VERVM, seu
 ANCONA: hodie *Ancona*, nobis *Ancone*; à cubiti flexura nomen habet, condita est à Siculis, ideo Dorica à Iuuenali dicitur.
 Humana: hodie *Rouine di Humana*, non procul à *Sirolo*; à Siculis condita; Plinius & Ptol. Numanam vocant.
 PICENVM vrbs à Pico condita, *concidit*, eius ruinas indigenæ indicant non procul à *Firmo*, ad ostium fluuioli Letæ.
 POTENTIA Colonia Ro. incolæ Potentini, deducta V. C. an. 568. sita est ad Fl. cognominem *Potentia*, & hodie di-

ANTIQUVM
PIGENVM.

citur *Porto di Potentia*, aliter *Porto di Recanati*.

FIRMVM Colonia cognomento Picenum : *Fermo*; sub Imperatoribus Augusta Firma vocata est; meminit & Strabo Naualis Firmi, Plinius Castellum Firmani : hodie *Porto di Fermo*.

Tignium, cuius meminit Cæsar 1. de bello ciuili : hodie *S. Maria in Georgio*, vt putat Leander.

Cupra maritima, sic dicta à Cupra, seu Cypra Dea quæ est Iuno Hetruscis, ait Strabo : hodie *la Grotta*.

Cupra Montana : hodie *Ripa-Transone*.

ANXIMVM Colon. & Municipium *Osimo*, seu *Osimo*, Procopio Anximus, cui est gentis *μντις' πολις*, & Floro caput gentis.

Septempeda Municipium : hodie *San-Seuerino*, in Martyrologio Ro. ad Septempedanos.

Traiana : hodie *reliquie di Traiana* in nouis tabulis; Leander tamen eam locat ad Ostium Fl. Potentiæ.

TOLENTINVM Municipium incolæ Tolentines : *Tolentino*. Cingulum à Labieno conditum, & suâ pecuniâ exædificatum, vt ait Cæsar : hodie *Cingolo*.

FALERIA, bello ciuili oppidum celebre, hodie *Faleroni*, vel locus ab eo disiunctus 2. Pass. Mil. hodie *Falera*, vtrumque aiunt indigenæ.

RICINA Col. incolæ Ricinenses, aliter Heluia Ricina dicta in lapide, ex quo discitur ducta Col. à Septimio Seuero Imperatore: circa *Maceratam* sita erat.

ADIECTA

AGER PALMEN- SIS, } ASCVLVM Picenum, ad discrimen Asculi Apuli, incolæ Asculani Tullio, ineptè Afclites Stephano : hodie *Ascoli*.

pays autour d'Ascoli. } TRVENTVM vrbs ad Fl. cognominem, quæ vbi sita fuerit ignoratur, aliquibus *il Porto d'Ascoli*, aliis *Torre di Suguro*.

PRÆTUTIANVS } Castrum Nouum Colonia Liuii, facta initio primi belli Punico Velleio : hodie rudera vrbs magnæ dicuntur *Flauiano*.

AGER, } INTERAMNIVM, cuius oppidi auctor Augustus Cæsar, ait Frontinus, aliter Interamnia : ho-

- pays autour
de Têramo. die Têramo, seu Têramo.
Belegra Ptol. incolæ Plinio Belegrani : hodie
fortè *Ciuitella*, ad Sabinelli ripam.
- P I C E N O .
H A-
D R I A-
N V S
A G E R,
pays autour
d'Atri. HADRIA : hodie *Atri*, ab Etruscis condita, facta
Colonia circa V. C. 463. cùm Curius Denta-
tus Samnites vicisset. Ex hac vrbe oriundus
erat Hadrianus Imperator, vt tradit in eius vi-
ta Spartianus. Vtrum autem ab eâ vrbe dictus
sit Sinus Hadriaticus quidam dubitant : af-
ferunt Tzetzes in Lycophronem, & Paulus
Diaconus in Longobardicis; sed vterque ma-
lè, vt doctè ostendit Philippus Cluuerius,
quem lege.
- FLV VII Truentus : *Tronto*.
Heluinus : *Salinelli*.
Vomanus : *Vomano*, seu *Vmano*.
- P I C E -
N I. Matrinus : *Atri*, aliter *la Piomba*.
Aternus : *Pescara*, iam dictus *Pescara* tempore Pauli
Diaconi. Apud Tullium corruptè dicitur *Atratus*;
& aliquando sanguine diffluxit, vt idem Orator
notat.
- N V M. 2. *Vestini*, hodie partie de l'Abruzzo Vltérieure, entre les
fleues de la *Piomba* & *Pescara*.
AMITERNVM : hodie *Amiterno Rouine*; in historiâ Romanâ ce-
leberrimum, vt colligitur etiam hodie ex ruderibus : hinc ortus
Crispus Salustius historicus.
PINNA : postea *Pinnæ*, incolæ *Pinnenses*, vrbs virens à *Silio* di-
cta ob loci amœnitatem : vulgè *Ciuita di Penna*.
Angulus, Antonino Angelus, incolæ *Angulani* : hodie dicitur
Ciuita de Sant- Angelo.
AVIA, incolæ *Auienses* Plinio : hodie *Aquila*, vnde in Martyro-
logio Romano legitur, *in Auiensi ciuitate in Vestinis apud Aquilam*.
Aternum : *Pescara*; de quâ mox.
- N V M. 3. *Marrucini*, hodie le Territoire de *Chieti* en l'Abruzzo
Citerieure.
- THEATE, vnde incolæ *Theatini*, Straboni *Teaτiα*, & caput

Marrucinorum: hodie *Chieti*, vel *Tieti*.

ATERNVM: *Pescara*; sic dictum à Fl. cui adiacet commune Marrucinorum, & Vestinorum, immo & Pelignorum emporium, vt ait Strabo lib. 5. dicitur aliter Ostia Aterni; incolæ Aternenses, & Aternensis ager.

N V M. 4. *Frentani*, hodie partie de l'Abruzzo Citerieure, & de la Capitanata.

V R- B E S	}	ORTONA: hodie <i>Ortona</i> , Straboni Orton Frentanorum vt vocat <i>Ἐπίγειον ναυαλε</i> , prius eidem dicta Petra Piratarum, qui domicilia sua hîc ob naufragia constituebant, & in reliquâ vitâ belluas imitari ferebantur.
FREN- T A- N O- RVM.	}	HISTONIUM: hodie <i>Guasto d'Amone</i> . ANXANVM, incolæ Anxani Plinio: vulgò <i>Lanciano</i> , & <i>Lanzano</i> ; certè ex eius ruinis condita. LARINVM: vulgò <i>Larina</i> ; municipij Larinatum sæpe meminit Tullius pro Cluentio. Cliternia: Cluuerio hodie <i>Campo Marino</i> .
F LV- MINA	}	SAGRUS: hodie <i>Sangro</i> , & <i>Sanguine</i> , Frentanos à Pelignis determinans, ait Strabo. Trinius, hodie <i>Trigno</i> .
FREN- T A- N O- RVM.	}	TIFERNVS: <i>Biferno</i> , tandem limes Frentanorum, & Apulorum constitutus. FRENTO: <i>Fortore</i> , primus limes Apulorum & Frentanorum.

N V M. 5. *Peligni*, hodie partie de l'Abruzzo Citerieure autour de *Sermona*, entre les fleuues de *Pescara*, & de *Sangro*.

CORFINIUM, gentis Pelignorum caput Straboni lib. 5. & Velleio lib. 2. hanc urbem Marfico bello, seu Sociali populi illi selegerant loco Romæ, & ITALICAM appellarant: celebratur quoque obsidione Domitij à Cæsare. Stabat adhuc anno 970. vt habemus ex Sigeberto. Tandem concidit, & ex eius ruinâ creuit vicinum oppidum Populium *Popolo*; Corfinij rudera ostenduntur circa *Pentinia*, vt ait Leander.

SYLMO, nunc *Sulmona*, & *Sermona*, Straboni *Σύλμων* Ouidij

patria, vnde ille *gens mea Peligni regioque domestica Sulmo*: de eius conditore lege Silium lib. 9. quid passa sit à Sylla vide Florum lib. 3. cap. 21.

Superequum, vnde incolæ Superequani Plinio, aliàs Pelignorum caput: hodie *Palena*, in quo nomine quidam vestigia quærent nominis Pelignorum qui Paleni dicuntur apud Diodorum Siculum; sed nodum in scirpo quærent.

N V M. 6. *Marsi*, hodie partie de l'Abruzzo Ulteriore autour du lac Celano, iadis *Fucinus*.

V R- } MARRVBIVM, seu Marruuium caput Marforum: hodie *Mornea Cluerio*, *Marno Leandro*.
 B E S } ALBA FVCENTIS, corruptè Alba-Fucelis Ptolemæo: hodie *Albe*, seu *Albi*; Alba olim ἀπλῶς dicta; incolæ Albenses & Albeses, vnde *Albesia* scuta Festo, sicque distincti ab Albanis *Albæ longæ*; à Romanis dicitur condita à Strabone, qui eam in scopulo locat ad lacum Fucinum, Liuius tantùm eam Rom. Coloniã facit. A quibusdam tribuitur Æquis, à nonnullis & Latio.

L A- } FVCINVS: hodie *Lago Fucino*, sed communiùs *Lago di Celano*, ab oppido ei apposito. Lycophon hunc Phorcen vocat: in eum Fl. Piconia influit, vt vocat Plinius, Pitonium Lycophroni, Sequestro Pitonium, hodie *Giouenco*, vt suspicor ex nomine quod ei *Leander* affinxit *Iuuenus*; quod ineptè substituit pro Plinij, *inuetus*. Hic fluuius emissus è Fucino mergitur, oriturque in agro Tiburtino, & Marciam aquam facit, vt ante diximus in aquæductibus Rom. Lacum illum an. V. C. 794. emisit Claudius Imp. in Lirim monte partim exciso partim effosso ad 3. pass. mill. hominum 30. millibus, totis annis vndecim laborantibus: de quâ emissione vide Suet. in Claud. Tacit. an. 12. Dionem lib. 40. Hunc iterum emisit Hadrianus, vt ait Spartianus. At iam hoc emissarium sic obturatum est, vt vbi fuerit nesciant indigenæ.

N V M.

N V M. 7. *Samnites propriè dicti, seu Veri, hodie partie de l'Abruzzo Citerieure, tout le Comté de Molisse, parties de la Capitanata, & de la terre de Labour.*

- VR- BENEVENTVM: *Benevento*, nobis *Beneuent*, antea *Maleuentum* Plinio; malè confunditur cum *Argyrippa*, quia vtraque condita à *Diomede*; item malè ab eodem Plinio collocatur in *Hirpinis*; dicitur & corruptè apud *Ptolemæum* *Statuentum*. Facta est Colonia an. V. C. 485. quando & dicta *Beneuentum*.
- VE- *Aufidena* memorabilis bello *Samnitico*: *Alfadena*. Hanc *Ptolem.* facit caput *Caracenorum Populorum* quos hîc intrudit: meminit *Zonaras* An. 2. castrî quod *Καρχαίνας* vocat, in quod narrat abegisse prædas suas *Lollium* quemdam *Samnitem*.
- RO- Triuentinum: *Triuento*.
- RVM BOVIANVM Colonia *Boiano*, ex quâ plus prædæ erutum quàm ex toto *Samnio* *Liui* lib. 9. apud quem dicitur caput *Samnitium* *PENTRONVM*; facta est autem Colonia lege *Iuliæ*.
- SAM- Triuentum: *Molisse*, vt ex itinere *Coss. bene Clucrius* colligit.
- NI- *Æsernia* Col. incolæ *Æsernini*: *Isernia*.
- TIVM *Aliffæ*, vnde ager *Aliffanus* *Liui*: *Alif*.
- TELESIA Colonia à *Triumviris* deducta: *Telesæ*.
- CAVDIVM oppidum: hodie *Aerola*, seu *Aierola* ad *Fl. Isclerum*; aliis vicus *Arpaia* minùs commodè.
- MON- TABVRNVS, ad dextram *Faucium Caudinarum*, etiamnum hodie *Tabor* nominatur.
- TES FVRCÆ CAVDINÆ, aliter *FVRCVLÆ ANGVTIÆ*, duplices sunt, inter quas medius campus satis amplus, & fertilis: hîc *Romani* sub iugum turpissimè missi sunt, & coacti iniquissimam pacem, dictam *Caudinam*, inire, de quâ *Liuius* & *Florus*: hodie locus inter oppidum *Aerola*, & *S. Agathe*, quem *Fl. Isclerus* secât.

Parall. Geogr. Tom. II.

KKkk

- FLV-
VII { Sabatus à quo populi Sabatini dicti, qui ad Annibalem
defecerunt: *Sabato*.
- SAM-
NI-
TIVM { Calor, cuius meminere Liuius & Appianus: hodie *Ca-*
lore.
Tamarus; *Tamaro*, in Calorem Fl. cadens: & hi iuncti
postea in Sabatum deuoluuntur.

NVM. 8. *Hirpini*, hodie la Principauté Ulterieur,
Principato ultra.

- ABELLINVM Col. ducta lege Sempronîa; *Auellino*.
Callifæ: hodie *Carife*, oppidulum.
Rufriæ, & Rufrium, Maroni Rufæ: hodie *Ruuo*.
- VR-
TAVRASIVM, incolæ Taurasini, cuius incolæ ex Ligu-
riâ deportati sunt *in campos Taurasinos*; in his victus
Pyrrhus Epirota: malè Aurasini dicuntur apud Flo-
rum: hi autem campi extenduntur ad Beneuentum;
hinc pugna hæc dicitur conferta ad Beneuentum:
vrbs hodie *Taurasi*.
- BES
EQVVS TVTICVS, hoc est *Magnus*, vt interpretatur
Itiner. Hierof. Tuticum Ptolem. hodie *Ariano*.
Triuicum: *Treuico*, Horatio villa, *ni nos vicina Trinici*
villa excepisset.
- HIR-
PI-
HERDONIA, seu Cerdonia: *Cerdogna*, ab Annibale in-
censa subductis incolis.
- NO-
Æculanum, incolæ Æculanenses Plinio, in inscript. Æ-
clanenses: *Fricento*.
Romula, & Romulea, seu Subromula, oppidum di-
ues; hodie *Bisaccia*.
- RVM.
Aquilonia, incolæ Aquiloni: hodie *Carbonara*.
COMPSA: hodie *Conza*, Annibali prodita: ad hanc ma-
lè Velleius ait cæsum esse T. Annium Milonem dum
eam oppugnat, nam verè in Thurinis ad Cassanum
cecidit.
- FONS { AVFIDI, *la source de Lofanto*, qui vnus ex flumini-
bus Italix Apenninum diuidit, & fecat, ait Poly-
bius.

LA-
CVS
HIR-
PI-
NO-
RVM.

AMPSANCTVS : hodie *Musti*, sub oppido *Fricento*: ad quem ædes *Mephitis*, ad eum qui propius accedit interimitur. Eius meminit *Tullius* 2. de *Diuinat.* de eo *Maro* 7. *Æneid.*

Est locus Italiæ in medio sub montibus altis, Nobilis & famâ, multis memoratus in oris Ampsancti valles, &c.

locus ille (ait *Seruius* ad hæc verba) ambiebatur colibus, & arboribus, vnde odor ille pestifer, qui accedentes interimebat: quare hîc victimæ non iugulabantur, sed huic loco admouebantur, & interficiebantur, eratque hoc litationis genus; de hoc in *Admirandis*.

CAPVT OCTAVVM.

De Campania.

HÆc est regio non *Italiæ* modo, sed toto *terrarum orbe* pulcherrima *plaga*, (ait *Florus*) quam *Philostratus* in *vita Apollonij* *Ἰταλίας εὐδαιμόνα* vocat; *Plinio* *Felix & beata humanitas, & uno in loco gaudentis opus nature, &c.* de quibus mox plura in *qualitate* huius regionis.

§. I. *Historica Campania descriptio.*NVM. I. *Nomen Campaniæ.*

NOMEN habet ab vrbe *Capuâ*, quam *Capys Troianus* condidisse fertur, licet aliqui reclamant, & *Capyn* illum *Samnitum* dicant. Alij à *Capy*, seu *Falcone* linguâ *Tuscâ* dictam malunt, quæ vox *Falconem* sonat, quod augurio *Falconis* condita esset. Alij à quodam cui *eurui* pollices *pedum* essent, quos *Tusci* *Capuas* appellant, sic *Festus*. Alij, quod esset in *planitie*, seu *loco campestri*: alij denique, quod esset in *medio*, & *caput* 12. *urbium Campanarum*; ita *Eustathius*.